



JUSTITSMINISTERIET

Dato: 25. august 2020
Sagsnr.: 2020-0035-0132
Dok.: 1379241

UDKAST TIL TALE

til brug for besvarelse af samrådsspørgsmål T-V fra Folketingets
Retsudvalget den 27. august 2020

Samrådsspørgsmål T:

”Vil ministeren kommentere Statsrevisorernes kritik, der fremgår af beretningen ”Statens indsats mod hvidvask og finansiering af terrorisme” (Beretning 9/2019), med fokus på

- *at særlig Justitsministeriets indsats mod hvidvask og finansiering af terrorisme har været utilstrækkelig,*
- *at Hvidvasksekretariatet i SØIK ikke i tilstrækkeligt grad har nyttiggjort og videresendt de underretninger, de har modtaget, og*
- *at myndighederne (politiet, SØIK og PET) ikke i tilfredsstillende grad har givet feedback om videregivelsesernes anvendelse?”*

Samrådsspørgsmål U:

”Vil ministeren på baggrund af Statsrevisorernes kritik i beretningen ”Statens indsats mod hvidvask og finansiering af terrorisme” (Beretning 9/2019) redegøre for, hvorfor man ikke har sikret sig, at myndighederne har haft tilstrækkelige ressourcer og den nødvendige kapacitet til at yde en tilfredsstillende indsats, og vil ministeren redegøre for, hvordan man vil rette op på dette fremover?”

Samrådsspørgsmål V:

”Hvordan forholder ministeren sig til, at de store byrder man har pålagt virksomheder, pengeinstitutter og borgere, de mange ressourcer der er blevet brugt og indsatsen fra de mange medarbejdere, for at bekæmpe hvidvask og terrorfinansiering, tilsyneladende har været forgæves og uden effekt pga. Hvidvasksekretariatets manglende opfølgning på indberetningerne og myndighedernes utilstrækkelige feedback på videregivelserne?”

Spørgsmålene er stillet efter ønske fra Preben Bang Henriksen (V).

[Indledning]

1. Tak for spørgsmålene, som jeg vil besvare samlet. Der er sket lidt, siden spørgsmålene blev stillet tilbage i januar, hvor Rigsrevisionen offentliggjorde sin beretning.

Og der er sket rigtig meget siden den periode, Rigsrevisionen har undersøgt: 2016-2018.

I april 2020 sendte jeg en redegørelse til Statsrevisorerne, hvor der grundigt er redegjort for de tiltag og overvejelser, som Rigsrevisionens beretning og Statsrevisorernes kritik har givet anledning til på Justitsministeriets område.

Redegørelsen er også sendt til Retsudvalget, Erhvervsudvalget og Skatteudvalget, og jeg vil derfor ikke gennemgå alle kritikpunkterne fra beretningen i dag.

Jeg vil i stedet fremhæve centrale punkter, der illustrerer den udvikling, der er sket siden undersøgelsesperioden (2016-2018), og tale om, hvordan vi kan løfte indsatsen endnu mere.

I den sammenhæng kommer den forestående aftale om politi og anklagemyndighed til at spille en vigtig rolle.

2. Rigsrevisionens undersøgelse handler om indsatsen mod hvidvask og terrorfinansiering i perioden fra 2016 til 2018.

Det er før min tid som justitsminister, men det er alligevel en problemstilling, som jeg kender til. For den er ikke ny.

Faktisk tror jeg, at vi alle sammen er bevidste om, at der har været og stadig er udfordringer på det her område. Udfordringer der kalder på politisk handling.

Derfor har et bredt flertal i Folketinget også de seneste år indgået flere vigtige politiske aftaler, der styrker indsatsen mod hvidvask og terrorfinansiering.

Der er bl.a. sket en markant styrkelse af Statsadvokaten for Særlig Økonomisk og International Kriminalitet (SØIK), herunder ikke mindst af Hvidvasksekretariatet, der over de senere år er blevet fordoblet i størrelse til aktuelt ca. 30 årsværk.

Det er vigtige skridt i den rigtige retning. Men Rigsrevisionens undersøgelse af indsatsen i perioden fra 2016 til 2018 bekræfter desværre billedet af, at den samlede indsats på området ikke har været god nok. Selvom der alle-

rede er sket meget, skal vi tage kritikken særdeles alvorligt.

[Opfølgning på Rigsrevisionens kritik]

3. Rigsrevisionen kritiserer blandt andet, at Hvidvasksekretariatet i den undersøgte periode (2016-2018) ikke i tilstrækkelig grad har nyttiggjort underretningerne og sendt dem videre til andre myndigheder.

På dette område er der sket en markant udvikling siden den periode, som Rigsrevisionen har undersøgt.

Et af kritikpunkterne handler om den elektroniske screeningsmodel, som Hvidvasksekretariatet indførte i 2017. Den bruges til at udvælge, hvilke underretninger der skal undergå yderligere behandling.

Før 2017 skulle Hvidvasksekretariatet visitere alle underretningerne manuelt. Og hvis vi tager 2016, så er det en manuel gennemgang af 18.669 underretninger. Og antallet af underretninger stiger markant år for år. I 2019 fik Hvidvasksekretariatet 53.464 underretninger.

Så det har været nødvendigt med en elektronisk screeningsmodel.

Rigsrevisionen kritiserer bl.a., at screeningsmodellen ikke sammenholder nye underretninger med tidligere underretninger.

Det gør den i dag. Og der arbejdes endvidere løbende på at forbedre screeningsmodellen.

Der er bl.a. iværksat et projekt om et datadrevet efterretningsbillede, der forbinder samtlige personer, virksomheder og transaktioner i sekretariatets database, som også kan bidrage til bedre screening af underretningerne.

I maj 2019 blev oplysningerne fra Hvidvasksekretariatets database integreret i politiets analyseplatform POL-INTEL. Efterforskere og analytikere i politikredsene og SØIK har derfor nu adgang til oplysninger om, hvilke personer og konti der tidligere er blevet underrettet om.

Det betyder i praksis, at politikredsene selv mere aktivt kan indhente relevante oplysninger, og Hvidvasksekretariatet kan derfor i højere grad fokusere på at identificere sager med stort hvidvaskpotentiale.

Hvidvasksekretariatet har også fået bedre muligheder for at fokusere på udarbejdelsen af konkrete efterforskningsoplæg og på at understøtte politikredsene i den indle-

dende efterforskning af større hvidvasksager. Det er rigtig positivt.

4. Feedbacken til Hvidvasksekretariatet er også blevet styrket, så politiet og SØIK nu skal give Hvidvasksekretariatet mere detaljeret og systematisk feedback om brugen af videregivelserne.

Samtidig er der indført en ny registreringspraksis for at sikre, at politiet og anklagemyndigheden mere præcist kan opgøre, hvad videregivelserne er blevet brugt til.

5. Hvidvasksekretariat har også forbedret sin feedback til de underretningspligtige virksomheder, hvor der siden december 2019 er sendt automatisk generet feedback, når en af virksomhedens underretninger inddrages i en analyse i sekretariatet.

Virksomhederne får også besked, hvis en underretning videregives til en anden myndighed.

Herudover ved jeg, at Hvidvasksekretariatet er i dialog med brancheorganisationerne om at forbedre muligheden for at give mere konkret feedback, så det forebyggende arbejde ude i virksomhederne styrkes.

Det er ikke en helt nem opgave, fordi virksomhedernes behov for feedback fra Hvidvasksekretariatet altid skal vejes op imod konkrete efterforskningsmæssige hensyn og hensynet til beskyttelsen af PET's arbejdsmetoder.

6. Endelig er det vigtigt at nævne, at der er udarbejdet nye nationale risikovurderinger om både hvidvask [udkom i 2019] og terrorfinansiering [udkom i 2020], og at kvaliteten har fået et markant løft.

[Flerårsaftaleforhandlingerne]

7. Det er alt sammen gode tiltag. Men når det kommer til den samlede indsats mod økonomisk kriminalitet, må vi også bare erkende, at det ikke er nok. Vi er ikke i mål.

Det er også baggrunden for, at jeg i mandags præsenterede regeringens oplæg til en ny flerårsaftale for politiet og anklagemyndigheden. Og som jeg startede med at sige, så mener jeg, at der er behov for at gentænke indsatsen mod økonomisk kriminalitet. Og det er det, som regeringen vil levere med oplægget.

8. Regeringen vil sikre, at politiet og anklagemyndigheden har ekspertisen og musklerne til at beskytte os meget bedre mod den komplekse økonomiske kriminalitet. Det

kræver styrkede kompetencer, mere specialisering og nye værktøjer.

Derfor vil regeringen med den nye flerårsaftale oprette en ny national efterforskningsenhed, hvor de mest specialiserede efterforsknings- og anklagerfaglige kompetencer og værktøjer forenes og samles. Det vil styrke efterforskningen og opklaringen af kompleks kriminalitet.

Vi vil også styrke indsatsen mod hvidvask og terrorfinansiering ved at give Hvidvasksekretariatet bedre it-værktøjer og flere analytikere til at identificere relevante hvidvaskunderretninger fra f.eks. banker om mistænkelige transaktioner.

Jeg mener, at det er nogle af de nødvendige tiltag, vi skal tage, hvis vi skal komme den komplekse økonomiske kriminalitet til livs.

[Afslutning]

9. Vi startede forhandlingerne om den nye flerårsaftale i tirsdags. Jeg ser frem til at fortsætte forhandlingerne og til drøftelserne i dag. For der er ingen tvivl om, at der er behov for at gøre mere på det her område.

Tak for ordet.